

PROEFLESSENSERIE

GROEP 3

Woordenschat

Februari 2026

MAAK(T) LEZEN LEUK

actief
leren
lezen®

www.actieflerenlezen.nl

Inleiding proeflessenserie woordenschat

De proeflessenserie voor woordenschat groep 3 bestaat uit:

Handleiding leerkracht.....	3
Woordplaatbakken.....	7
Verhaal behorde bij de les.....	9
Actieve werkvormen woordenschat (les 3-4-5).....	12
Detailplaatjes les lente (printen voor elke leerling).....	21

Handleiding leerkracht

De methode bestaat uit:

- Een woordplatenboek voor elke leerling.
- Map 4 (handleiding Spelling en Woordenschat) met:
 - * een algemene handleiding;
 - * een lijst met alle thema's om bij te houden welke thema's behandeld zijn;
 - * suggesties om thema's te clusteren;
 - * een handleiding per les met het voorleesverhaal;
 - * een kopieerblad bij elke les met in kleur de kleine afbeeldingen uit de illustratie.

Afbeeldingen van de illustraties bij de thema's zijn beschikbaar voor het digibord.

In de handleiding bevindt zich een lijst waarop bijgehouden kan worden van welk thema de plaat en/of het verhaal aangeboden is.

Woordenschat wordt spelenderwijs aangeboden met veel actieve opdrachten om met elkaar het actieve taalgebruik met betekenis te stimuleren.

Aan elk thema wordt vijf dagen gewerkt, waarbij op elke dag van de week gestart kan worden. Elk thema wordt geïntroduceerd door het aanbieden van de woordplaat of door het voorlezen van het themaverhaal. Het verhaal is geen letterlijke beschrijving van de illustratie, ze staan in feite los van elkaar.

Zo is het mogelijk om meer themawoorden te gebruiken.
Het is mogelijk de activiteiten van dag 1 en dag 2 om te wisselen.

Dagelijkse praktijk

• **Dag 1**

Het thema wordt geïntroduceerd aan de hand van de illustratie op het digibord. Gestart wordt met het benoemen van het thema en het ophalen van de voorkennis over het betreffende thema. Daarna worden de verstopte letters gezocht, het woord gemaakt, de grapjes en Vlam het draakje gezocht. Ten slotte worden de woorden uit de vakjes benoemd en gezocht in de plaat. De leerlingen kunnen ook meekijken in hun eigen woordplatenboek.

• **Dag 2**

Het themaverhaal wordt voorgelezen. In dit verhaal zijn zowel abstracte als concrete woorden van het thema verwerkt. De verhalen zijn geschreven door verschillende kinderboekenschrijvers. Na het voorlezen van het verhaal wordt dit kort nabesproken/samengevat.

• **Dag 3/4/5**

Tijdens de overige lesmomenten van het thema zijn de leerlingen actief bezig met het oefenen van de concrete en abstracte woorden uit het thema. Dit kan kort klassikaal, in tweetallen, in het tafelgroepje, of in circuitvorm. Bij de verwerking kan gebruik gemaakt worden van diverse werkvormen uit het coöperatief leren. Eventueel kunnen de activiteiten van dag 3/4/5 geclusterd op één moment aangeboden worden.

Algemeen

De **Algemene instructie woordplaten** vindt u in de tab hiervoor.

Woorden in de vakjes

de magnetron

de weegschaal

de (fruit)schaal

de pedaalemmer / de vuilnisbak

de fluitketel

het koffiezetapparaat

de boter

de deegroller

de soeplepel

de maatbeker

de suiker

de bakplaat met het bakpapier

de eierdoos met eieren

het dienblad

het vergiet

het afwasmiddel en de afwasborstel

het melkpak / de melk

de theedoek

de garde

de rasp

>> VERVOLG >>>

Extra woorden

het kookeiland
de koelkast
de oven
de waterkoker
het aanrecht
de kookplaat
het deeg
het meel / de bloem
de poedersuiker

de noten
de frisdrank
de slagroom
de eidooier
het eiwit
de eierschillen
de chocoladereep
het schoteltje
de houten lepel

het vormpje
de stofwolk
de steelpan
de beslagkom /
de mengkom
de mixer
de keukenrol
het doekje

Abstracte woorden

de bende / de rommel /
de troep
de geur
de smaak
afkoelen
kiezen
schenken
smikkelen
volproppen
plakje

kneden
versieren
dat loopt gesmeerd
met je handen eten
trek hebben
roeren
opwarmen (de oven)
aanbranden / verbranden
het recept
het kookboek

de oventemperatuur
de kamertemperatuur
(van de ingrediënten)
de ingrediënten
instellen
(van de temperatuur
van de oven)
schoonmaken

Vlam het draakje: het draakje zit op de magnetron.

Verstopt woord: het verstopte woord is **pan**.

p: de pannelap naast het koffiezetapparaat.

a: op de wandplank bovenin.

n: op een papiertje aan de zijkant van de koelkast.

Grapjes

- Er is een ei op de grond gevallen.
- De hond steekt zijn tong uit naar de kat.

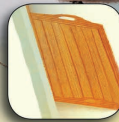
Woordplaat bakken

(printen voor elke leerling)

15 bakken

© Kluitman Educatief

Verhaal behorende bij de les

Koekjes met een aardbei

door Suzanne Buis

Liva en Evi spelen bij Liva thuis. Buurmeisje Sanne komt gezellig oppassen, omdat Liva's mama even weg moet. Sanne is niet een klein meisje en ook niet zo'n oud iemand als mama, maar er tussenin. Ze mag alleen naar school fietsen. En als ze lippenstift opdoet, wordt haar moeder niet boos. Zo oud is ze dus ongeveer.

Liva en Evi zijn dol op Sanne. Ze omhelzen haar bij de deur, zwaaien mama gedag en trekken Sanne mee naar de keuken. 'Kom, we gaan **koekjes bakken!**' 'Mag dat van mama?' vraagt Sanne.

'Ze zei: "als ik terug ben", maar het is juist leuk als alles dan al af is.'

Op het **kookeiland** staat een **beslagkom** naast **de waterkoker** en een **weegschaal** en **de bakplaat**. Liva's mama had alles al **klaargezet** om te gaan bakken.

Liva klimt op een stoel. Ze zegt tegen Sanne: 'We moeten snel zijn en de lekkerste koekjes bakken. Dan is mama vast heel blij.' Liva grijpt een volle papieren zak. 'Kijk, dit is **meel**. Hier moet je mee beginnen.'

'Nee, ik! Geef hier,' roept Evi. Ze trekt maar een heel klein beetje aan Liva's arm. Met een boog vliegt de zak door de lucht en ploft op de grond. Er stijgt een grote **stofwolk** op.

'O nee!' zegt Sanne. 'Gauw! Opruimen.'

Samen vegen ze zo veel mogelijk wit meel op met een stoffer en blik.

'Het moet in **de mengkom**,' weet Evi. Ze klimt op de stoel en schudt de zak leeg boven de mengkom.

'Wacht even,' zegt Sanne. Ze kruipt met een lang stuk **keukenrol** over de vloer.

'We kunnen het heus wel zelf,' zegt Liva. Ze pakt **de eierdoos** en haalt er wat **eieren** uit. Het stukslaan gaat gemakkelijk. Eerst glijdt **het eiwit** over haar hand en dan glibbert **de eidooier** er achteraan. De gebroken **schillen** laat ze op het aanrecht vallen.

'Wat nu?' vraagt Liva.

Sanne trekt een gezicht van 'ik weet het niet'. Ze zegt: 'Ik heb nog nooit koekjes gebakken.'

'O,' roept Evi. 'Ik weet het al!' Ze wijst naar **de mixer**. 'Die moet er nu in!'

Sanne twijfelt. 'Weet je zeker dat dat nú moet? Ik weet niet of alle goede dingen al in **de beslagkom** zitten.'

'Maar het móét met de mixer,' zegt Evi ernstig. 'Dat doen ze op tv ook altijd.'

Sanne begint een beetje zenuwachtig te lachen. 'Oké. Ik probeer het héél eventjes.'

Ze duwt **de gardes** in de berg poeder in de mengkom.

Liva en Evi staan met gloeiende wangen te wachten.

Sanne buigt zich naar voren, de mixer doet 'klik' en slaat aan.

BRWRWRRRWWWWRRRR!

Liva en Evi knijpen hun ogen dicht, met hun handen tegen hun oren.

Het duurt maar heel even.

Dan is het stil. Liva en Evi doen hun ogen open. Het rare is dat ze dan nog niets zien. Alles is wit!

'O o...' horen ze Sannes stem. Langzaam komt ze tevoorschijn uit de witte

meelwolke. 'Het ging toch niet helemaal goed...'

'Nee...' Liva kijkt naar Evi. Er borrelt een giechel omhoog naar haar keel.

Sannes hoofd is rood met daarop veel wit poeder.

'Je lijkt wel een **aardbei** met **poedersuiker**,' lacht Liva.

'Jij ook,' zegt Evi.

Sanne maakt een **doekje** vochtig en veegt de poeder van hun gezichten. 'O o, wat is het een **troep**. We moeten het anders doen.'

Liva en Evi kijken naar het aanrecht, dat nog steeds erg wit is. Er glimmen **slijmerige** sporen tussen alsof er een slak doorheen heeft gekropen.

'Bakken moet je doen met een plan,' zegt Sanne. 'Je kan niet zomaar van alles bij elkaar gooien. Je moet een recept hebben. In **het recept** staat wat je nodig hebt, bijvoorbeeld ook boter en suiker. En er staat in hoeveel. Ik zoek wel even op internet.'

Sanne typt 'koekjes bakken' op de tablet en ze kiezen de afbeelding die er het lekkerst uitziet. En dan ineens gaat het allemaal niet meer zo erg mis. Ze volgen de aanwijzingen, wegen **de ingrediënten** netjes af en doen het in de goede volgorde in de mengkom.

Sanne weet hoe ze **de oven** moet instellen. Als het deeg klaar is, maken Evi en Liva kleine bolletjes, die ze op **de bakplaat** met **het bakpapier** leggen. De bakplaat schuift Sanne heel voorzichtig in de hete oven. Dan moeten ze alleen nog 15 minuten wachten staat er in het recept.

'Klaar!' roept Liva. 'Zullen we gaan spelen?'

'Zo, meiden...' klinkt het ineens. 'Wat is hier gebeurd?!'

'Mama!' Liva laat zich van de stoel glijden. 'We gingen koekjes voor je bakken, maar je bent te vroeg terug!'

Mama schudt haar hoofd, terwijl ze de keuken rondkijkt. 'Wat **een zootje** hebben jullie ervan gemaakt!'

'Sorry,' zegt Sanne. 'Ik help alles **schoonmaken**, hoor.'

'Komt goed,' zegt mama.

Liva begint te lachen en veegt wat **poeder** van Sannes wang. 'Sorry, maar ik dacht net... je bent de mooiste aardbei die ik ooit heb gezien!'

Actieve werkvormen woordenschat

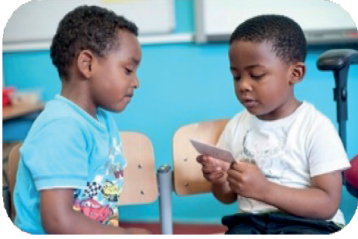

Actieve werkvormen Woordenschat

Het doel van de lessen Woordenschat is de woorden passend bij het thema aan te bieden, te oefenen en te consolideren door ze actief te gebruiken in verschillende verwerkingsvormen. In dit document zijn suggesties te vinden voor actieve werkvormen die gebruikt kunnen worden tijdens de lessen Woordenschat.

Voorkennis ophalen		
<p>Woordveld</p>		<p>De leerlingen maken tekeningen van wat ze al weten over het onderwerp van de woordplaat.</p>
<p>Stempel en/of schrijf</p>		<p>De leerlingen stempelen/schrijven op een A3 papier waarop de woordplaat in het klein is geprint, woorden en/of zinnen bij de plaat.</p>
<p>Woordweb</p>		<p>De leerlingen maken een woordweb over de woordplaat.</p>

Consolideeroefeningen met de woordenschatkaartjes

Bij onderstaande werkvormen gebruik je de woordenschatkaartjes uit de Woordenschatbox of de gekopieerde detailplaatjes uit de handleiding.

<p>Memory</p>		<p>Voor deze werkvorm heb je twee exemplaren van elk woordenschat-kaartje nodig. Schud de kaartjes en leg ze ondersteboven op tafel. Dit spel wordt in een klein groepje gespeeld. Om de beurt draait een leerling twee kaartjes om en benoemt wat er op de kaartjes staat. Zijn het twee dezelfde kaartjes? Dan mag de leerling de kaartjes houden en is hij of zij nog een keer aan de beurt.</p>
<p>Raad mijn plaatje</p>		<p>Doe de woordenschatkaartjes van een bepaalde woordplaat in een apart bakje en zet die voor in de klas. De leerlingen zijn in tweetallen verdeeld. Eén van de twee komt een woordenschatkaartje uit het bakje halen en houdt geheim wat er op het kaartje staat. De ander stelt vragen waar alleen ja of nee op geantwoord kan worden. Zo probeert de leerling erachter te komen welk woord er op het kaartje staat. De rollen wisselen als het kaartje geraden is. Het kaartje wordt ingeleverd en er wordt een nieuwe gepakt.</p>
<p>Welk kaartje is weg?</p>		<p>Er liggen woordenschatkaartjes in de kring, op de tafel of op de grond. Alle leerlingen kijken goed naar de kaartjes en benoemen de woorden die erop afgebeeld staan. Eén van de leerlingen haalt een kaartje weg terwijl de andere leerlingen de ogen dicht hebben. De leerlingen benoemen weer welke woorden er nog liggen en bedenken samen welk woord er ontbreekt. Dit spel kan in kleine groepjes gespeeld worden.</p>

<p>Onthoud de woorden!</p>		<p>Er liggen een aantal woordenschatkaartjes in het midden van de kring. De woorden worden aangewezen en benoemd. Daarna worden de kaartjes één voor één omgedraaid. De leerlingen benoemen de kaartjes in de volgorde waarin ze zijn omgedraaid. Dit spel kan ook in kleine groepjes gespeeld worden.</p>
<p>Wie of wat ben ik?</p>		<p>De leerlingen werken in tweetallen. Voor ieder tweetal is één hoofdband nodig waarop een woordenschatkaartje gezet kan worden. De leerling met de hoofdband stelt vragen waar alleen ja of nee op geantwoord kan worden en probeert er op die manier achter te komen wie of wat hij/zij is.</p>
<p>Maak een verhaal</p>		<p>Er worden een aantal woordenschat- kaartjes gekozen door de leerkracht of door de leerlingen zelf. De leerlingen bedenken een verhaal waarin de woorden die op de kaartjes staan voorkomen. De leerlingen die dit kunnen, schrijven het verhaal ook op.</p> <p>Dit kan individueel, in tweetallen of met de hele groep gedaan worden.</p>

Consolideeroefeningen zonder de woordenschatkaartjes

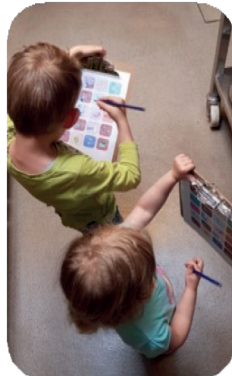
<p>Wat teken ik?</p>		<p>De leerlingen werken in een klein groepje. Eén van de leerlingen kiest een woord en tekent het woord op het wisbordje. De andere leerlingen raden welk woord er getekend wordt.</p>
<p>Ik zie, ik zie wat jij niet ziet</p>		<p>De leerlingen werken in tweetallen. Eén van de twee neemt een woord in gedachten en zegt: 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet, en de kleur is... ' of 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet, en het begint met de letter... '. De ander probeert te raden welk woord in gedachten is genomen. Daarna wisselen de beurten.</p>
<p>Wat is er weg?</p>		<p>Speel dit spel met de voorwerpen die op de woordenschatkaartjes staan. De voorwerpen liggen in de kring. Alle leerlingen kijken goed naar de voorwerpen en benoemen ze. De leerkracht doet er een doek overheen en haalt één van de voorwerpen weg. De leerlingen benoemen weer welke voorwerpen er nog liggen en bedenken welk voorwerp weg is gehaald.</p>
<p>Zoek de woorden</p>		<p>Maak gebruik van de knipvellen die van iedere woordenschatplaat zijn gemaakt. Deze zijn te vinden in het leerkrachtenportaal. De leerlingen knippen de woorden uit en plakken ze op de goede plaats in een op A3 uitgeprinte versie van de plaat.</p>
<p>Waar of niet waar?</p>		<p>De leerkracht bedenkt verschillende stellingen waarop de leerlingen met waar/niet waar op antwoorden, zoals bijvoorbeeld 'In de boekwinkel kun je boeken lenen' of 'Bij de gymles gebruiken we hoepels'. Zij kunnen dit met hun wisbordje laten zien waarop ze op de ene kant 'waar' hebben geschreven en op de andere kant 'niet waar'.</p>

<p>Zeeslag</p>		<p>De leerlingen werken in tweetallen. Beiden hebben het woordenplaten-boek voor zich liggen. Tussen de boeken is een schotje gemaakt zodat de leerlingen elkaars boek niet kunnen zien. Beiden hebben vijf verschillende fiches maar allebei dezelfde (bijvoorbeeld allebei een gele, rode, groene, blauwe en zwarte). Eén van de twee zegt 'Pak je [kleur] fiche en leg hem op [een van de woorden die op de detailplaatjes staan, bijvoorbeeld de eekhoorn]'. Beide leerlingen leggen hun fiche van dezelfde kleur op de eekhoorn op de woordplaat aan hun kant van het schot. Alle fiches worden op deze manier op de juiste plek in het boek gelegd. Als alle fiches neergelegd zijn, wordt het schotje weggehaald en gecontroleerd of de fiches juist liggen.</p>
<p>Bingo</p>		<p>De leerlingen kiezen vier woorden en tekenen of schrijven de woorden op hun wisbordje. De leerkracht pakt een woordenschatkaartje en benoemt het woord dat erop staat. Alle leerlingen die dit woord op hun wisbordje hebben staan, kruisen het woord of de tekening door. Wanneer een leerling alle woorden doorgekruist heeft, roept hij of zij: 'Bingo!'</p> <p>Je kunt het spel doorspelen tot je tien woorden hebt genoemd (bijvoorbeeld met de woorden op de detailplaatjes aan de linkerkant van de woordplaat). Laat de leerlingen daarna een nieuwe bingokaart maken bij de overige tien woorden en speel het spel weer.</p>
<p>Dobbel en benoem</p>		<p>De leerlingen werken in tweetallen. De één gooit met de dobbelsteen, de ander benoemt het gegooide aantal woorden in het woordenplatenboek. Ze beginnen bij het eerste plaatje linksboven en wisselen telkens af wie er gooit en wie er benoemt.</p>

<p>Heb ik het woord?</p>		<p>Een aantal leerlingen krijgen één of meer kaartjes uit de woordenschatbox. De leerlingen staan naast de tafel. De juf vertelt of leest het verhaal voor met de woorden erin. Hoor je het woord dat je vasthebt, dan mag je gaan zitten. Moeilijker is het als je meerdere woorden in je hand hebt.</p>
<p>Welk woord omschrijf ik?</p>		<p>De leerkracht omschrijft een woord. De leerlingen bedenken met de informatie welk woord de leerkracht bedoelt en wijzen het aan in hun woordplatenboek. De informatie kan ook in stapjes gedeeld worden en zo wordt steeds duidelijker over welk woord het gaat.</p> <p>De leerlingen kunnen dit ook voor elkaar proberen.</p>
<p>Wie wordt gebeten door de krokodil?</p>		<p>De leerlingen hebben een stapeltje woordenschatkaartjes voor zich liggen. Een voor een draaien ze een kaartje om, benoemen het woord en drukken een tand van de krokodil in (dit spel bestaat ook met andere dieren). Klapt de bek niet dicht, dan mag de leerling het kaartje houden.</p>
<p>Welke woorden zie jij?</p>		<p>Kijk na het bespreken van de woorden een bijpassende aflevering van een geschikt informatief kinderprogramma. Laat de kinderen tijdens de aflevering de woorden die ze herkennen uit de les op hun wisbordje tekenen of schrijven. Na afloop vergelijken de kinderen met elkaar welke woorden ze gezien hebben.</p> <p>Deze uitzending past bijvoorbeeld bij woordplaat 35 vervoer.</p>

Afsluiting van het thema

Woorden- zoeker

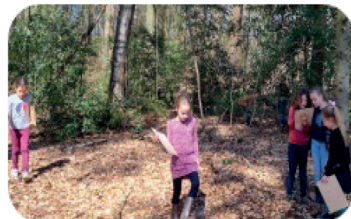
De leerlingen zoeken de woorden van de week of van de komende periode en zetten een kruisje op het kopieerblad waar de woorden op afgebeeld staan. Dit kunnen zij ook op locatie doen (in een restaurant, in de supermarkt, in de garage et cetera).

Naspelen

De leerlingen spelen het verhaal na dat bij de woordplaat hoort.

Zoek

De leerlingen zoeken in een klein groepje of individueel naar de woorden die ze die week geleerd hebben, in een omgeving waar die te vinden zijn (bijvoorbeeld in het bos). Je kunt alle leerlingen een blad met woorden of plaatjes geven waarop ze kunnen afkruisen welke ze al hebben gevonden.

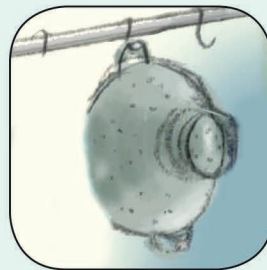
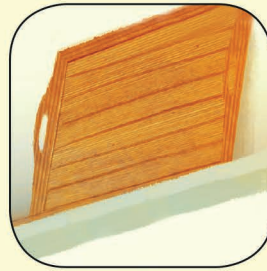
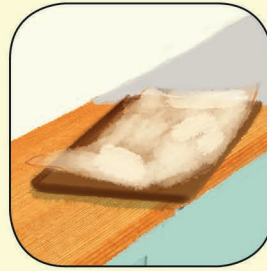
<p>APP</p>		<p>Kies de woordplaat die bij het thema hoort. Daarna klik je op de woorden en zoek je ze op in de woordplaat. Als je ze hebt gevonden klik je op het voorwerp. Daarna zie je een foto van het woord verschijnen.</p>
<p>APP</p>		<p>Luister naar de beschrijving en kies de goede afbeelding. Deze opdracht komt na het oefenen van de woordplaat.</p> <p>Klaar eind 2025.</p>

Naast deze activiteiten is het belangrijk om een rijke taalomgeving te creëren in de groep. Dit bereik je door prentenboeken, voorleesboeken, rijmpjes, versjes, liedjes, verteltafel, themahoek, thematafel enzovoorts te koppelen aan de woordenschatthema's. Lees hierover in de handleiding achter het tabblad 'Inleiding'.

Detailplaatjes les: bakken

(printen voor elke leerling)

Wij wensen je veel plezier!

Namens het hele team van Actief Leren Lezen wensen wij je veel plezier met het uitproberen van Actief Leren Lezen in jouw klas.

Het proeflessenpakket voor groep 3 is met zorg samengesteld. Heb je toch nog vragen? Of loop je ergens tegenaan? Neem dan contact met ons op. Wij helpen je graag verder!

Contact opnemen

Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

